

PAUTES DE COL·LABORACIÓ

CIÈNCIA **OBERTA**
Divulgació en català

Taula de Continguts

Sobre Ciència Oberta	3
Qui hi pot col·laborar?	4
Com hi col·laboro?	5
Procediment a seguir	6
Fitxa de col·laborador/a	8
Pautes generals de redacció	9
Àmbit general	9
Àmbit formal	9
Àmbit estilístic	10
Referències	11
Codi de Conducta	14

Sobre Ciència Oberta

Ciència Oberta és un projecte de divulgació científica en català que va néixer l'any 2019 a mans de cinc estudiants del grau de Bioquímica i que es va constituir com a *Associació de Divulgació Científica Ciència Oberta* el març del 2022. Tenim l'objectiu de **divulgar el coneixement científic en català**. És per això que prioritzem un llenguatge accessible perquè la divulgació arribi a tots els públics. També, des del projecte, es vol promoure la normalització del català en el món científic.

El projecte s'estructura entorn una pàgina web (www.cienciaoberta.cat), xarxes socials (@[cienciaoberta](https://twitter.com/cienciaoberta)) i plataformes audiovisuals (YouTube, Spotify i Ivoox). Al web publiquem en format escrit diferents continguts, principalment reportatges, però també altres com ara ressenyes. A les xarxes socials compartim contingut més variat, en el qual s'hi pot trobar una secció sobre científiques, fils de curiositats, un dia amb algú de l'equip, col·laboracions i recomanacions d'experiències culturals relacionades amb la ciència. A Spotify i Ivoox hi podeu trobar el RecerCAT, un pòdcast on s'entrevista al jovent investigador català.

Paral·lelament, duem a terme altres activitats. Hem organitzat tres edicions del Concurs de Ciència Oberta, on fomentem la divulgació científica en vídeo en estudiants d'ESO, Batxillerat i Cicle de Grau Mitjà. També som impulsors de **Neurones Fregides**, una plataforma que reuneix projectes de divulgació científica en català i promou el teixit associatiu i projectes de col·laboració dins d'aquesta comunitat.

L'equip de Ciència Oberta està format per **jovent científic i investigador de 20 a 30 anys** implicats de forma voluntària en la coordinació del funcionament i la creació de contingut. Estem compromesos a compartir el coneixement científic de manera accessible i inspiradora per contribuir al creixement i la comprensió de la ciència en la comunitat catalana.

Seguint l'evolució del projecte, hem iniciat el procés a llarg termini de transformar els continguts escrits del nostre web en una revista digital on qualsevol persona de l'àmbit científic pugui contribuir en la **divulgació científica en català**.

Qui hi pot col·laborar?

Pot col·laborar amb Ciència Oberta qualsevol persona amb un Grau universitari de l'àmbit de les ciències o similars –o en procés d'obtenir-lo– així com joves professionals involucrats des de la biologia fins a les matemàtiques, incloent-hi medi ambient, física, enginyeries, química, geologia i disciplines relacionades, com ara història i filosofia de la ciència. Alhora, poden col·laborar amb nosaltres persones provinents d'altres àmbits de coneixement, però que treballen o fan recerca en relació amb les ciències o compten amb expertesa en les àrees esmentades.

Amb les col·laboracions, **busquem principalment gent que vulgui escriure reportatges sobre alguna temàtica relacionada amb les àrees esmentades**, ja sigui dins la seva àrea d'expertesa o no. El contingut generat serà publicat al web de Ciència Oberta i se'n farà difusió a través de les xarxes socials i altres canals. Volem manifestar que no definim cap mena de periodicitat en la col·laboració; és a dir, podeu contactar amb nosaltres per publicar un únic reportatge, per fer-ho esporàdicament o periòdicament.

Tot i que ens centrem a treballar amb col·laboradors/es joves, pot col·laborar amb nosaltres qualsevol professional que ho desitgi independentment de la seva edat.

Si no teniu interès a escriure, però sí altres idees de participació sempre podeu fer arribar les vostres propostes a info@cienciaoberta.cat. També estem oberts a col·laboracions amb altres entitats, empreses i associacions.

Com hi col·laboro?

Per col·laborar heu d'enviar un correu a editorial.fisica-matematiques@cienciaoberta.cat (editorial física i matemàtiques), editorial.bio@cienciaoberta.cat (editorial biologia) o info@cienciaoberta.cat (altres) especificant els següents camps:

- **Assumpte:** Col·laboració [tema sobre el qual vols redactar] Nom + Cognoms
 - Temàtiques en editorials¹:
 - **Física+Matemàtiques:** propostes relacionades amb matemàtiques, física, enginyeries, tecnologia, i similars i història i filosofia dels àmbits prèviament esmentats.
 - **Biologia:** propostes relacionades amb qualsevol biociència, química, medicina, psicologia, geologia, ciències ambientals, similars i història i filosofia dels àmbits prèviament esmentats.
 - **Altres:** propostes que no encaixin en la classificació anterior.
- **Cos:** breu presentació personal + proposta de la temàtica que es vol tractar + (opcional) en quina freqüència es vol publicar (puntualment / esporàdicament / rutinàriament [especificar cada X temps]).

Un cop rebut el correu, l'equip editorial corresponent valorarà idoneïtat de la proposta i us respondrà amb una resposta afirmativa o negativa. Aquest procés es pot prolongar en el temps depenent de les propostes rebudes i la quantitat de feina de l'equip editorial.

¹ Les editorials estan subjectes a canvis i reestructuració.

Procediment a seguir

En cas que la línia editorial accepti la proposta, s'iniciarà l'acord de col·laboració i constarà del següents passos:

- 1. Tramitació de la documentació:** si és la primera vegada que col·labores amb nosaltres, ens haureu de facilitar la següent documentació: acord de col·laboració signat, text de presentació, imatge de perfil i xarxes socials (vegeu tots els detalls a la secció [Fitxa de col·laborador/a](#)).
- 2. Redacció de la publicació:** durant el termini pactat a l'anterior fase, l'autor/a escriurà el primer esborrany de l'article que farà arribar a l'equip editorial.
 - a. L'equip editorial compartirà una carpeta al Google Drive amb el vostre nom, on haureu de crear una subcarpeta amb el format **AAAA/MM - Títol provisional o concepte de l'article**, on AAAA/MM és l'any i mes.
 - b. En la subcarpeta, adjunteu tot el contingut necessari per a la publicació de l'article (escrit, imatges, esquemes, etc.). Vegeu més a [Pautes de redacció](#).
- 3. Revisió de la publicació:** l'equip editorial revisarà l'article i el retornarà a l'autor/a. Aquesta fase es repetirà els cops necessaris per assegurar els criteris de qualitat i en cas de trobar problemes persistents es pot desestimar la publicació.
 - a. Hi haurà, com a mínim i idealment, tres revisions. Les dues primeres revisions seran realitzades per membres de l'equip editorial amb coneixements en el tema tractat, així com un membre amb formació científica, tot i que no necessàriament en l'àrea específica. Així, procurarem que el contingut científic sigui rigorós i el missatge que voleu transmetre sigui comprensible.
 - b. Un cop aplicats aquests primers canvis, un membre amb formació específica en el camp del Periodisme i Humanitats durà a terme una revisió ortotipogràfica.
 - c. Podreu veure els comentaris i canvis proposats en tot moment i resoldre'ls quan corregiu.

- d. Si no esteu d'acord amb algun comentari o no us queda clar, podeu preguntar o respondre en el mateix document.
4. **Validació de l'esborrany:** un cop assolida la versió final de l'esborrany, l'equip editorial validarà l'article per ser publicat i us informarà de la data estimada de publicació.
5. **Maquetació de la publicació:** l'equip editorial prepararà l'article per ser publicat al web de Ciència Oberta, garantint la integritat del contingut i, prepararà el material per fer-ne difusió per xarxes socials.
6. **Publicació del reportatge:** finalment, es publicarà l'article a la pàgina web i farem difusió a través de xarxes socials. Us agrairíem que féssiu difusió del vostre contingut.

Reiterem que cal complir el procediment establert per tal de facilitar la feina de l'equip editorial. Si teniu dubtes d'alguna cosa, podeu contactar amb nosaltres a través dels correus o d'altres canals disponibles.

Fitxa de col·laborador/a

Per tal de promocionar la vostra tasca com a col·laboradors/es, un cop acceptada la proposta serà imprescindible que ens faciliteu (o actualitzeu, si s'escau) la documentació següent:

- Acord de col·laboració signat. Document que podeu trobar [aquí](#) amb les condicions de la col·laboració. Anomeneu-lo *COGNOM1_COGNOM2_NOM_acord.pdf*.
- Fotografia personal actualitzada en format png o jpg. Per tal d'aparèixer al nostre web, necessitem una foto de perfil, ha de ser del bust o mig cos (com d'imatge de carnet), preferiblement amb el fons blanc. Anomeneu el fitxer com a *COGNOM1_COGNOM2_NOM_fotografia.jpeg*.
- Text de presentació. Text personal curt (entre 40 i 80 paraules) com a presentació, amb el vostre nom complet, municipi (per visibilitzar el territori, però **opcional**), formació professional, professió actual i aficions (opcional). Anomeneu-lo: *COGNOM1_COGNOM2_NOM_presentació.docx*. Exemples a <https://www.cienciaoberta.cat/equip/>
- Noms d'usuaris de les xarxes socials (Instagram, X i LinkedIn en cas de disposar-ne) per tal d'etiquetar-te quan fem difusió pública.

En cas que passat un temps seguissiu col·laborant amb nosaltres i volguessiu modificar aquesta informació, si us plau contacteu amb nosaltres.

Pautes generals de redacció

Guia d'estil dels reportatges amb instruccions sobre el format del text, el contingut, les imatges i la difusió. Podeu utilitzar la [plantilla preestablerta](#). Busquem que allò que ens compartiu tingui tota la informació necessària per **fer-ne difusió a xarxes socials i maquetar el reportatge a WordPress fàcilment**.

Àmbit general:

- **Llengua:** el contingut ha d'estar escrit preferiblement en català, o bé aranès.
- **Contingut:** cada reportatge es compon del text, una fotografia o imatge de portada i entre 2 i 4 fotografies per il·lustrar el text o representar un concepte. Addicionalment, els articles poden contenir equacions i enllaços.
- **Extensió:** el rang que permetem de llargada està entre les 700 i les 1.500 paraules. Si us plau, intenteu respectar-ho.
- **Temàtica:** el reportatge és de temàtica lliure, sempre que tracti o estigui relacionat amb temes científics.
- **Resum:** el col·laborador/a ha de proporcionar un resum de la seva peça d'entre 20 i 40 paraules. Servirà de fonament per elaborar les comunicacions a les xarxes socials així com les metadescripcions de l'espai web.
- **Paraules clau:** cal definir-ne entre 5 i 7. Aquestes seran emprades com a *tags* que ajudaran a descriure, contextualitzar i afavorir la recuperació de la peça a l'espai web.

Àmbit formal:

- **Títol principal.** Ha de sintetitzar el reportatge, ser curt (màxim 10 paraules), descriptiu i atractiu, és a dir, que sigui fàcil d'entendre i el públic tingui interès.
- **Apartats i subtítols.** El text ha d'estructurar-se en quatre parts clarament identificables (introducció, cos, ja per acabar i per saber-ne més). Cada una d'aquestes ha d'anar separada per un o més subtítols que resumeixin el contingut dels paràgrafs.
 - **Introducció o paràgraf introductor:** paràgraf per introduir la temàtica del reportatge, és fonamental perquè anuncia el tema i genera curiositat.
 - **Cos del reportatge:** secció amb el text principal. Ha d'estar dividit en paràgrafs que no superin les 6 línies aproximadament per evitar que el text sigui feixuc, si les supereu l'equip de revisions us ho assenyalarà. Recomanem que cada paràgraf presenti una idea o concepte principal, podeu fer ús de subtítols,

destacar paraules amb negreta, alternar paràgrafs de diferent llargada o fer paràgrafs d'una sola línia perquè el text sigui més dinàmic i facilitar la lectura.

- Ja per acabar...: secció de tancament del reportatge, on podeu recapitular, afegir informació, recomanar altres reportatges, esmentar curiositats, fer una crida a la responsabilitat, donar consells, parlar d'una experiència personal...
- “Per saber-ne més”: secció que inclou unes tres aprox. recomanacions de continguts divulgatius o accessibles per al públic general per ampliar informació (especialment interessant referenciar contingut de Ciència Oberta).
- Referències (opcional): secció que inclou les referències usades per l'elaboració del text. Vegeu [Referències](#) per a més informació.
- **Correcció lingüística**. Cal fer ús de l'eina de correcció lingüística [SoftCatalà](#) abans d'enviar l'esborrany de la proposta per tal de corregir els errors gramaticals i ortogràfics més freqüents. Recordeu que no és una correcció infal·lible.

Àmbit estilístic:

- **Negretes**. Per destacar paraules o fragments clau del text.
- **Enllaços**. Es poden incorporar enllaços a altres pàgines web o articles de Ciència Oberta. Tot i això, no és recomanable abusar-ne perquè possibilita que els lectors abandonin el vostre contingut.
- **Equacions**. Cal incorporar-les al document al lloc corresponent en LaTeX fent servir $$$$. Han d'estar revisades i que compilin, l'equip editorial no es farà càrrec d'això, s'avisaria al col·laborador/a per retificar. Recomanem adjuntar una captura d'imatge just sota de l'equació per assegurar-nos a l'hora de maquetar siguin correctes.
- **Títols i subtítols**. Podeu fer-los en diferents formats, depenent del vostre estil:
 - Format llibre de text: “Els microplàstics als peixos del Mediterrani”
 - Format alternatiu: és agafar una frase del paràgraf i modificar-la per usar-la com a títol. Exemple: “Es van identificar 4 homes i 5 dones...” On seguidament el paràgraf comença: ... tal com s'havia determinat en els estudis antropològics.
 - Format pregunta: facilita aclarir qüestions difícils o dubtes que són tan recurrents que cal explicitar-les: “Els mosquits em piquen perquè tinc la sang molt dolça?” o bé, “Però, eren la família del Tsar Nicolau II?”
- **Documents fotogràfics i imatges**:
 - Tot reportatge ha d'incloure obligatòriament una imatge de portada amb les dimensions **948 x 640 píxels** i qualitat adequada, insistim que la resolució sigui l'especificada. Podeu emprar eines com [aquesta per ajustar les dimensions](#). O

retallar-la mitjançant Paint. L'equip editorial es reserva el dret d'utilitzar la imatge o fer-la servir d'inspiració per trobar-ne una de més adequada.

- Les fotografies s'han de **penjar a la carpeta del Drive en format .png o .jpg**, amb la seva ordenació indicada al nom del fitxer i amb les dimensions i qualitat adequada per la seva publicació.
 - Qualsevol fotografia aportada ha de ser de domini públic, tenir una llicència de propietat intel·lectual [Creative Commons](#) o similar que en permeti l'ús i obra derivada. Vegeu més informació a [Citacions d'imatges](#).
- Si una imatge no compleix amb aquestes condicions, serà obligatòriament desestimada. En cas que l'equip editorial no en sigui conscient i s'acabi publicant, Ciència Oberta no es fa responsable de les conseqüències legals que se'n puguin derivar tal com s'especifica a l'*Acord de col·laboració*.
- El peu d'imatge ha d'incloure una numeració per si es vol referenciar en el text, una descripció o informació nova o ja presentada i citar la font, per exemple Figura 1. Fulla de *Pinus sylvestris*. Les citacions de les imatges aniran al final del reportatge en forma de llista enumerada, vegeu-ne més endavant.
- **Documents audiovisuals i sonors.** Es poden incloure documents audiovisuals i sonors a les publicacions en forma d'enllaç sempre que se'n citi correctament la font.

Referències:

- **Cites al text.** No s'accepten. Tanmateix si se cita explícitament un estudi, a la secció de referències es pot afegir una línia indicant que l'esmentat estudi se cita en referència a una frase concreta dita al text.
- **Notes a peu de pàgina.** El format actual de la pàgina web no accepta notes a peu de pàgina, per tant, tota nota a peu de pàgina serà desestimada.
- **"Per saber-ne més".**
 - Ha d'incloure unes tres recomanacions de continguts divulgatius o accessibles per al públic general per ampliar informació (és especialment interessant referenciar contingut de Ciència Oberta i Neurones Fregides).
 - Cal posar el nom de la font en la llengua original i, incloure la pàgina web d'on has tret la informació com a enllaç.
 - EXEMPLE: Viquipèdia - [Capa d'ozó](#)

- *Nom de la pàgina web o journal, o nom de l'autor del llibre - Títol de l'article/Llibre/pàgina web* (el pots modificar per escurçar-lo i mostrar només la informació més important).

- **Referències bibliogràfiques.**

- Cal adjuntar la bibliografia usada al final del títol "Referències", se'n poden citar com a màxim 10.
- La bibliografia aportada serà citada en estil APA.
 - EXEMPLE: Cognom1 Cognom2, Nom (AAAA, Mes DD). Títol peça secció. <i>Ciència Oberta</i>, Secció. Enllaç
- En cas d'haver utilitzat el SIRE o alguna aplicació per desbloquejar contingut d'accés restringit, l'enllaç que adjunteu ha de ser l'original sense desbloquejar si no provocarà un error en obrir l'enllaç.

- **Citacions d'imatges.** Cada tipus d'imatge s'haurà de citar d'una manera diferent:

- Imatges de domini públic: aquelles que tenen llicència lliure i, per tant, no cal citar-les.
 - Exemples: imatges per defecte del Word, Powerpoint, Canva o de bancs de fotografies com [Pixabay](#), [Morge File](#), o [Pexels](#), entre d'altres. Google no permet filtrar-les, en canvi, el cercador [Ecosia](#) sí.
- Imatges amb llicència Creative Commons: aquests tipus de llicències permeten utilitzar imatges amb drets d'autor sense demanar permís, però s'han de citar tal com demana la llicència corresponent.
 - A Google podeu comprovar-ho, anat a **Google Imatges** → **Eines** → **Drets d'utilització** → **Llicències Creative Commons**.
 - També podeu utilitzar imatges de Galeries d'imatges (com Unsplash), Canva o BioRender, si les citeu. Les llicències usables són les següents:
 - CC BY
 - CC BY-SA
 - CC BY-ND
 - CC BY-NC
 - CC BY-NC-SA
 - Exemples: les imatges de Wikimedia Commons tenen aquest tipus de llicències, per tant, s'ha de donar crèdit apropiat que es troba a la pàgina de descàrrega de la imatge. En cas que es modifiqui la imatge també s'hauria d'esmentar.

- Imatge de portada: Extreta de Wikimedia Commons amb [copiar llicència indicada]
- Extret de [Nature Briefing](#) (linkat)
- Extret de [Irina190793, CC BY-SA 4.0 via Wikimedia Commons](#) (linkat)
- Imatges amb drets d'autor: automàticament les imatges fetes per algú tenen drets d'autor. Per fer-ne ús, si no tenen llicències Creative Commons i no especifiquen com citar-les, s'hauria de demanar a l'autor si se'n pot fer ús. Si s'usa una imatge amb drets d'autor sense permís, l'autor/a serà responsable de les possibles conseqüències legals.
- **Cita del reportatge.** Cal generar la cita del reportatge, en tant que aquesta s'inclourà en el web. Aquesta és una adaptació al mitjà de l'estil APA. Ha de ser citat mitjançant la següent fórmula:
 - Cognom1 Cognom2, Nom (AAAA, Mes DD). Títol peça secció. <i>Ciència Oberta</i>, Secció. Enllaç.
 - Exemple:
 - Ferrer Aumatell, Clàudia (2020, Maig 10). La capa d'ozó. *Ciència Oberta*, Reportatge, Bioquímica. <https://www.cienciaoberta.cat/ozo/>.

En cas que la publicació tingui dues autories o més, aquesta ha de ser citada separant les diferents autories amb un punt i coma i només utilitzant les inicials dels noms.

Codi de Conducta

Com a associació volem remarcar que busquem crear una comunitat positiva cap al panorama de la divulgació científica en català. Així, establim un codi de conducta basat en el respecte, l'empatia, l'enteniment mutu, l'amabilitat i la comunicació clara i que promogui la discussió sana i l'aprenentatge en els moments de desacord. Aquests comportaments s'esperen tant dels membres com de les persones col·laboradores. A més a més, desitgem crear una xarxa per a tothom: justa, equitativa, inclusiva i diversa. No tolerem la discriminació en base a caràcters de caire socioeconòmic, físic, de gènere, d'orientació sexual, de nacionalitat o etnicitat i d'altres.

Si experimentes o observes algun comportament inadequat, o tens alguna mena de preocupació, si us plau contacta amb la Mar Barrantes (m.barrantescepas@cienciaoberta.cat). Si vols reportar alguna conducta d'algú d'aquests membres, contacta individualment amb en Quim Frigola (quim.frigola@cienciaoberta.cat). Totes les qüestions seran tractades amb discreció i confidencialitat i seran ateses, revisades i adreçades per arribar a una resolució consensuada o una decisió que resolgui l'incident.